

ABRAHAMOVA ZKOUŠKA

I. ČTENÍ Z BIBLE Genesis 22,1–19

II. ČTENÍ Z BIBLE Genesis 22,1

Po těch událostech chtěl Bůh Abrahama vyzkoušet.

KÁZÁNÍ ABRAHAMOVA ZKOUŠKA

Jednou z otázek, nad kterou křesťané přemýšlejí, je otázka zkoušek, jež na člověka a do jeho života přicházejí.

Bible zná vedle zkoušek, které pro člověka představují okolnosti a poměry, také zkoušku ze satanovy ruky (jako v případě Joba). Mluví ovšem také o zkouškách, které přicházejí přímo z Boží ruky.

1. Smysl zkoušky – prověření víry

Smyslem zkoušky, která přichází od Boha a může mít různou podobu (rozhodnutí, před které je člověk postaven, tíživé situace nebo třeba útoku nepřátel), je, aby se ukázalo, co vlastně je v srdci člověka a zda člověk Boha opravdově miluje.

Bohu jde o naši opravdovost a upřímnost a také celost a nerozdvojenost ve vztahu k němu. Žádá po člověku: Dej mi svoje srdce. Neříká: Dej mi hlavu, ruce, nohy, ústa, oči, uši, peníze, dům, ... ale: Dej mi svoje srdce! Jistě i to ostatní, ale co je to bez srdce? Proto: Dej mi své srdce, celé, nerozdvojené. Zkoumá srdce, aby v něm nezůstalo žádné pokrytectví, ani zbytek falešné víry.

Víru je třeba vyzkoušet, prověřit a osvědčit: „Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek, aby se pravost vaší víry, mnohem drahocennější než pomíjející zlato, jež přece též bývá zkoušeno ohněm, prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus“ (1Pt 1,6–7).

Stejně jako se zlato provádí ohněm, aby se z něho vyloučilo vše, co není ryzí, má zkouška z Boží ruky vyloučit všechny příměsi, které neodpovídají ryzímu vztahu k Bohu, ryzí víře. Taková zkouška nás nemá oslabit, ale naopak posílit, nemá nás srazit na kolena, ale pozvednout. Taková zkouška není trest, ale sláva a čest. Rabíni říkali: „Bud' pochváleno jméno Hospodina, který nepovyšuje nikoho, koho předtím nevyzkoušel a nepověřil; jenom kdo dorostl této zkoušky, dostane své čestné místo.“

Aby vyzkoušel opravdovost a upřímnost naší víry, ryzost odevzdání našeho srdce jen jemu, šáhne Bůh někdy na něco, co je našemu srdci blízké a nejbližší. Protože tady se srdce tříbí. Na čem mi (moc) nezáleží, toho jsem schopen se bez větších problémů vzdát. Ale když je to něco mně blízkého, důležitého, něco svázaného s mým srdcem, pak se víra tříbí.

V Abrahamově případě Bůh říká: „Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho oběť jako oběť zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím!“ (Gn 22,2). Bůh říká: „Vezmi, odejdi, oběť.“ A Abraham se za časného jitra vydá na cestu.

2. Tíže zkoušky – Bůh proti Bohu, Bůh proti realitě

Složitost a tíže zkoušky je jistě i v tom, že jde o vlastní dítě. Ale ještě hrozivější tíže je v tom, že tu zdánlivě stojí Bůh sám proti sobě a jeho slovo proti jeho slovu, proti jeho zaslíbením a ujištěním.

Bůh totiž Abrahamovi kdysi řekl: „Rozmnožím tvoje potomky.“ A když má Abraham trápení s Hagar a Izmaelem, říká mu Bůh: „Netrap se pro chlapce a pro tu otrokyni... neboť tvé potomstvo bude povoláno z Izáka“ (Gn 21,12).

Izák je syn zaslíbení a předmět naděje a lásky svého otce. A teď z Božích úst zazní: „Oběťuj ho.“

V srdci vzniká mnoho otázek, nejistota, váhání. Hned se objevuje otázka: Proč? Proč právě já? Proč musím obětovat dítě? Nebo: partnera, zdraví, kariéru, postavení, majetek? A také nejistota: Co je to za Boha, který tohle chce? Je to ten stejný Bůh, který mi syna slíbil a dal a řekl, že v něm bude pokračovat můj rod? Není to mámení, co teď slyším, že mám udělat? Nebo to snad byl přelud tenkrát před lety, když jsem si myslel, že mi Bůh dává nějaké zaslíbení?

Na samém začátku Abrahamova života víry stála také veliká zkouška. Tehdy slyšel: Oběťuj svůj rod. Vzdej se kvůli mně své minulosti. Teď slyší: Oběťuj své dítě. Vzdej se kvůli mně své budoucnosti. Obojí je velmi těžké.

Mladí lidé mají mnohdy pocit, že daleko lehčí je rozejít se s minulostí: všechno hodit za hlavu, opustit, zapomenout. Vždyť před sebou máme budoucnost. Starší lidé naopak často říkají, že by se raději vzdali kusu budoucnosti než své minulosti se všemi vzpomínkami, zážitky, událostmi.

Abraham prošel obojím. V této chvíli po něm Bůh chce, aby se v Izákovi vzdal své budoucnosti, i když na Izákovi bylo postaveno celé předešlé Boží zaslíbení. To jeho zkoušku dělá tak těžkým břemenem. Rozpor mezi Božím zaslíbením a realitou, kterou má před sebou.

Tohle napětí mezi Božím zaslíbením a skutečností se může objevit i v našem životě. Boží zaslíbení zní: Věř v Ježíše Krista a budeš spasen ty i tvůj dům; a děti a vnuci jdou svou vlastní cestou bez Boha. Ježíš řekl: „Otec vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu“ (J 15,16); a já tak toužebně prosím za zdraví svého přítele – a on je pořád nemocný. To dělá zkoušku tak těžkou.

Ale víra se dívá na zaslíbení a upíná se k Božímu slovu, protože ví, že skutečná realita je právě jeho slovo a jeho zaslíbení. Víra vyznává (píseň 701,5):

*Mou cestu, Bože, řídíš, máš mnoho možností,
svým světlem ve tmách svítíš, jsi v naší blízkosti.
Tvou vůli nelze zmařit, své dílo dokonáš,
tvůj plán se musí zdařit, své věrné zachováš.*

3. Ovoce zkoušky – oslava Boha a posílení víry

Abraham ve zkoušce obstál díky důvěře a naději a jeho víra přinesla dobré ovoce. Bůh byl oslaven a Abrahamova víra se upevnila a posílila.

„Vzdáme poctu Bohu a pak se k vám vrátíme,“ říká Abraham služebníkům, které nechává pod kopcem (22,5).

„Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: ‚Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo.‘ Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení“ (Žd 11,17–19).

Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé – a přitom o vzkříšení z mrtvých nikdy neslyšel. Ale jeho důvěra byla tak silná, že věděl, že spíše vstane mrtvý, než aby Bůh zrušil svoje slovo.

Co se stalo na hoře Mórija je znamením a odkazem k tomu, co se mělo stát. Je to ukazatel, který ukazuje ke kříži a vzkříšení Ježíše Krista. Na hoře Mórija se ozve v posledním možném okamžiku: „Abrahame, nevztahuj na chlapce ruku a nic mu nedělej.“ Nebeský Otec ušetřil pozemského otce nevýslovné bolesti. Izákovi byl zachován život.

Na hoře Golgata, když měl být obětován na kříži Ježíš, se neozval žádný hlas z nebe. Nikdo nezavolal v poslední chvíli: „Zadrž.“ Oběť byla dokonána do konce. Celá bolest a hrůza smrti Syna tu byla naplno. Nebeský Otec přinesl oběť, aby nás se sebou smířil a zahladil naše hříchy. Co se asi muselo odehrávat v Otcově srdci...

„Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?“ (Ř 8,31–32).

Jak obstál Abraham? Díky důvěře a naději. Nepropadl pochybnosti o Božím zaslíbení, ale posílen vírou vzdal čest Bohu v pevné jistotě, že Bůh je mocen učinit, co zaslíbil. Proto mu to ‚bylo počítáno za spravedlnost‘ (Ř 4,20–22).

Víra, která vítězně prošla zkouškou, přinesla dobré ovoce.

Bůh byl oslaven, byla mu vzdána čest. To je první ovoce této vítězně podstoupené zkoušky. V celém Abrahamově životě nebyl okamžik, kdy by byl Bůh více oslaven, než jeho činem na hoře Mórija. Kde člověk ve svém životě prokáže, že je pro něho živý Bůh důležitější než všechna jeho požehnání, je nebeský Otec oslaven a zveleben.

Abraham svým činem dokazuje, že jediným zdrojem jeho života je Bůh. A kdo našel svůj jediný a výlučný zdroj v Bohu, může bez zdráhání opustit všechny lidské prameny a pramínky, či spíše cisterny. Pravá víra může postrádat a vzdát se všeho – i milovaného Izáka – kromě Boha. Protože ví: Bůh stačí.

A druhé ovoce, které tato zkouška přinesla, bylo napravení a posílení Abrahamovy víry. Ze zkoušky vyšel s vírou, která byla silnější a mocnější.

4. Naše zkoušky

Bůh posílá zkoušky na své lidi, aby utvrdil a vyčistil jejich víru a aby byl oslaven. Dává nám tím možnost potvrdit, že jeho, svého Stvořitele a Pána milujeme celým a nerozdvojeným srdcem, že ho milujeme víc než cokoli a kohokoli jiného. Víc než peníze a bohatství, čest a slávu, víc než jeho dary, víc než i své nejbližší.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Děkujeme, Pane, za Abrahama. Děkujeme, že obstál ve tvé zkoušce a ukázal nám, kudy jít. Chceme poslouchat, jako to uměl on. Amen.

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prošel jsi zkouškami i pokušením jako my, ale ty jsi obstál a zůstal jsi věrný nebeskému Otcí. Díky své věrnosti ses stal prostředníkem spásy.

Obracíme se k tobě a prosíme tě, dávej nám sílu a odvahu k zápasu s pokušením, které přichází od ďábla, a dej nám věrnost a vytrvalost ve zkouškách, které přicházejí od tebe. Utvrzuj nás v tom, že nás nic nemůže vytrhnout z tvé ruky.

Prosíme za moudrost, abychom slyšeli tvůj hlas a přijímali tvé slovo, a dovedli poznat a odmítnout všechny falešné a klamné hlasy. Prosíme, aby tvá se tvá pravda prosazovala v našich životech, v našich rodinách i v naší církvi.

Přimlouváme se za ty, kdo čelí ďáblovým pokušením a svodům. Prosíme za ty, které vystavuješ své zkoušce. Posiluj je svou mocí, aby vydrželi věrní ve víře.

Přimlouváme se za ty, kdo svodům a pokušením podlehli, prosíme za ty, kdo nevydrželi ve zkoušce a těžce nesou své selhání. Smiluj se nad nimi, daruj jim milost pokání a nového začátku s tebou. Obnov jejich víru. Amen.

Michal Šourek, 13. 11. 2022